

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน (weigh of evidence) เป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินคดีในชั้นศาล เพราะเป็นขั้นตอนของการวินิจฉัยค้นหาความจริงในประเด็นที่คู่ความพิพาทกัน โดยอาศัยพยานหลักฐานเพื่อพิพากษาคดี โดยเฉพาะในคดีอาญาที่มีโทษถึงขั้นจำคุกกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล การค้นหาความจริงยิ่งต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อมิให้การวินิจฉัยข้อเท็จจริงของศาลผิดพลาดเป็นเหตุให้จำเลยผู้บริสุทธิ์ต้องถูกลงโทษ ตามหลักที่ว่า "ปล่อยคนคิดสิบกคน ดีกว่าลงโทษคนบริสุทธิ์เพียงคนเดียว"

ระบบการค้นหาความจริงจากพยานหลักฐานอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ระบบใหญ่ ๆ คือ ระบบการค้นหาความจริงของประเทศที่ใช้กฎหมายซีวิลลอว์ เรียกว่าระบบไต่สวน (Inquisitorial System) กับระบบการค้นหาความจริงของประเทศที่ใช้กฎหมายคอมมอนลอว์ เรียกว่าระบบกล่าวหา (Adversary or Accusatorial System) ในระบบไต่สวนจะเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานทุกอย่างอย่างกว้างขวาง ส่วนใหญ่ศาลจะรับฟังพยานหลักฐานทุกประเภทที่คู่ความนำเสนอไว้แล้วแต่จะเห็นว่าพยานหลักฐานนั้นไม่เกี่ยวข้องกับคดี และไม่มีความเกี่ยวข้องกับการสืบพยานที่เคร่งครัด ส่วนในระบบกล่าวหาจะใช้ลูกขุน (jury) ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาไม่มีความรู้ทางกฎหมายเป็นผู้ทำหน้าที่วินิจฉัยความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน ดังนั้นจึงต้องมีระบบการกลั่นกรองพยานหลักฐานที่เรียกว่า ระบบการรับฟังพยานหลักฐาน (admissible) ที่เคร่งครัด ซึ่งศาลจะเป็นผู้ทำหน้าที่วินิจฉัยในปัญหานี้ ในระบบนี้จึงมีบทตัดพยานที่ได้ขาดหรือกฎเกณฑ์ที่ห้ามนำเสนอพยานหลักฐานประเภทหนึ่งประเภทใดที่เรียกว่า The Exclusionary Rules

สำหรับระบบการค้นหาความจริงในประเทศไทยมีลักษณะผสมของสองระบบที่กล่าวมา กล่าวคือ โดยรูปแบบแล้วจะเห็นว่า เป็นระบบการค้นหาความจริงแบบไต่สวนซึ่งใช้กันในประเทศที่ใช้กฎหมายซีวิลลอว์ โดยจะเห็นได้จากมีการนำบทบัญญัติของกฎหมายลักษณะพยานไปใช้ไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันเป็นลักษณะของประเทศที่ใช้ประมวลกฎหมาย บทบัญญัติกฎหมายลักษณะพยานบางมาตราให้อำนาจศาลอย่างกว้างขวางในการสืบพยานและถามพยานซึ่งเป็นลักษณะของการค้นหาความจริงในระบบไต่สวน

แต่ในทางปฏิบัติศาลไทยได้รับอิทธิพลจากการค้นหาความจริงในระบบกล่าวหา กล่าวคือในทางปฏิบัติ ศาลจะวางตัวเป็นกลางในการพิจารณาคดีและมีหน้าที่ในการควบคุมการนำเสนอพยานหลักฐาน เพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปโดยเรียบร้อย การพิสูจน์ข้อเท็จจริงต่าง ๆ เป็นหน้าที่ของคู่ความ นอกจากนี้ยังมีระบบการถามค้าน (cross - examination) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการสืบพยานบุคคลในระบบกล่าวหา

ในประเทศที่ใช้กฎหมายคอมมอนลอว์ จะแยกปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานและการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานออกจากกันอย่างเด็ดขาด ปัญหาการรับฟังพยานหลักฐาน (admissible) เข้าสู่สำนวนความศาลจะเป็นผู้วินิจฉัยในปัญหานี้ ส่วนลูกขุน (jury) จะเป็นผู้วินิจฉัยปัญหาการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐาน (weigh of evidence) และตัดสินคดีให้ฝ่ายใดชนะ การชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานในระบบคอมมอนลอว์ไม่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์การชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานไว้แต่อย่างใด เป็นเรื่องของดุลพินิจโดยใช้สามัญสำนึกของผู้ชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐาน¹ และในคดีอาญาจะลงโทษจำเลยได้ต่อเมื่อโจทก์ได้พิสูจน์ให้เชื่อโดยปราศจากสงสัยว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง (proof beyond a reasonable doubt)

ส่วนในประเทศไทยศาลจะเป็นผู้วินิจฉัยทั้งปัญหาการรับฟังพยานเข้าสู่สำนวนความและปัญหาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน ศาลมักไม่ค่อยเคร่งครัดกับปัญหาการรับฟังพยานมากนัก ส่วนมากจะเปิดโอกาสให้ผู้ความนำพยานเข้าสืบได้ตามที่อ้างในบัญชีระบุพยาน โดยศาลจะวินิจฉัยปัญหาการรับฟังพยานและปัญหาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานในชั้นศาลพิพากษา และในคดีอาญาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 226 ได้วางหลักไว้ว่าพยานหลักฐานทุกชนิดที่นำจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ ในการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 227 บัญญัติให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อยาพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่ง

¹ John H. Buzzard, Phipson on Evidence, p.912.

ความสงสัยนั้นจำเป็น ซึ่งพยานหลักฐานที่จะนำไปซึ่งน้ำหนักนั้นศาลจะต้องพิจารณาว่าเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้เสียก่อน ในการพิจารณาที่ว่าพยานหลักฐานใดรับฟังได้หรือไม่นั้น ในทางปฏิบัติของศาลไทย บางครั้งศาลอาจไม่แสดงผลในคำพิพากษาว่ารับฟังพยานชั้นใด ไม่รับฟังพยานชั้นใด แต่ในการวินิจฉัยซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานศาลจะต้องแสดงผลในคำพิพากษาเสมอ ประชุมหรือแนวคิดของศาล เกี่ยวกับการซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานจึงแสดงออกโดยคำพิพากษาของศาล

การซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 เป็นเรื่องดุลพินิจของศาล ไม่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์การซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานไว้แต่อย่างใด แต่การใช้ดุลพินิจดังกล่าวไม่ได้หมายความว่า เป็นดุลพินิจตามอำเภอใจปราศจากขอบเขต ไม่เช่นนั้นแล้วการกระทำของจำเลยอย่างเดียวกันผู้พิพากษาศาลหนึ่งอาจวินิจฉัยว่าเป็นความผิด ผู้พิพากษาอีกศาลหนึ่งอาจวินิจฉัยว่าไม่เป็นความผิดซึ่งไม่น่าจะถูกต้อง การใช้ดุลพินิจจึงต้องชอบด้วยเหตุผล ในเบื้องต้นการใช้ดุลพินิจซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาจึงต้องอยู่ภายในกรอบของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 227 อย่างไรก็ตามกรอบดังกล่าวเป็นเพียงกรอบที่วางไว้อย่างกว้าง ๆ ศาลหรือผู้พิพากษาจำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์บางอย่างหนึ่งสำหรับวินิจฉัยปัญหาดังกล่าว หลักเกณฑ์ที่วางขึ้นขั้นต้นก็คือความนึกคิดของคนธรรมดาในเรื่องการค้นคว้าหาเหตุผลนั่นเอง เรื่องเช่นนี้บางท่านกล่าวว่า เป็นการใช้สามัญสำนึก (common sense) ของผู้พิพากษา² การใช้สามัญสำนึกจะต้องเป็นไปด้วยความระมัดระวัง เพราะจะต้องแสดงผลให้ปรากฏในคำพิพากษาซึ่งอาจถูกตรวจสอบโดยสาธารณชนว่ามีเหตุผลเพียงพอหรือไม่ โดยในการพิพากษาคดีจะต้องกระทำในรูปขององค์คณะผู้พิพากษาที่มีความเห็นสอดคล้องต้องกันเป็นส่วนใหญ่หรือทั้งหมด เพื่อเป็นการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจ นอกจากนี้ยังมีแนวทาง (guidelines) ในการใช้ดุลพินิจซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานที่ศาลจะต้องคำนึงถึงได้แก่ หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐาน เช่น หลักกฎหมายที่เกี่ยวกับภาระการพิสูจน์ (legal burden of proof) และมาตรฐานการพิสูจน์ (standard of proof) เป็นต้น แนวบรรทัดฐานคำพิพากษาศาลฎีกาที่วางหลักเกณฑ์หรือให้แนวทางในการซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานบางประการไว้ ความสมเหตุสมผล

² ประมุข สุวรรณศรี, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน, หน้า 8.

พฤติการณ์แห่งพยานหลักฐานในคดี³ ซึ่งหมายถึงข้อพิจารณาอื่น ๆ ของพยานหลักฐานในคดีที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานโดยทั่วไปจะเป็นเรื่องของชนิด ประเภท สภาพและลักษณะของพยานหลักฐานที่มีอยู่ในคดี เช่น พยานบุคคลจะต้องพิจารณาถึงลักษณะของการรับรู้ (perception) ความทรงจำ (memory) และการถ่ายทอดเหตุการณ์ (narration) ว่ามีความบกพร่องประการใดหรือไม่เป็นต้น และยังหมายรวมถึงหลักวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐาน เช่น วิชาจิตวิทยา ตรรกวิทยา นิติปรัชญา เป็นต้น ข้อควรคำนึงดังกล่าวจะทำให้การชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การวินิจฉัยคดีโดยเดินตามแนวบรรทัดฐานคำพิพากษาเป็นไปตามทฤษฎีบรรทัดฐานคำพิพากษา (The doctrine of precedent หรือ stare decisis) ตามระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ ซึ่งหมายถึงหลักกฎหมายที่ศาลได้เคยตัดสินมาแล้ว จนเป็นที่ยอมรับนับถือและยึดถือเป็นบรรทัดฐานสืบเนื่องกันมา และศาลในคดีหลังที่มีข้อเท็จจริงอย่างเดียวกันถือว่าเป็นพันธะที่ต้องตัดสินตาม และในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ถือว่าคำพิพากษาของศาลเป็นที่มาหรือบ่อเกิดของกฎหมาย ส่วนในประเทศที่ยึดถือระบบประมวลกฎหมายหรือซีวิลลอว์ถือว่าการวินิจฉัยคดีความต้องเป็นไปตามตัวบทกฎหมายโดยไม่ผูกมัดตามหลักเกณฑ์ที่ศาลตั้งขึ้น และเห็นว่าคำพิพากษาของศาลนำมาซึ่งที่มาหรือบ่อเกิดของกฎหมาย แต่คำพิพากษาของศาลมีความสำคัญในฐานะเป็นตัวอยางการปรับใช้กฎหมาย ไม่มีผลผูกพันเป็นการทั่วไปเหมือนบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

สำหรับระบบกฎหมายของไทย แม้จะอยู่ในระบบประมวลกฎหมาย อย่างไรก็ตามก็สืบทางปฏิบัติของศาลยุติธรรมของไทยได้ยึดถือคำพิพากษาศาลฎีกาซึ่งเป็นคำพิพากษาอันถึงที่สุดเป็นบรรทัดฐานตลอดมา โดยได้รับอิทธิพลจากระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ ในส่วนที่เกี่ยวกับการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา แม้จะเป็นเรื่องที่อยู่ในดุลพินิจของศาลหรือผู้พิพากษาที่จะวินิจฉัยชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐาน แต่ในกรณีที่มีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาได้เคยวางหลักหรือให้แนวทางเกี่ยวกับการชี้แจงน้ำหนัก

³ จรัญ ภักดีธนากุล, "พยานปากต่อปากยืนยันในคดีอาญา : ปัญหาหนึ่งในการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐาน," หน้า 133.

พยานหลักฐานในกรณีใดไว้โดยเฉพาะ การชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานในกรณีเช่นเดียวกันนั้นในคดีหลังก็น่าจะต้องคำนึงถึง "หลัก" หรือ "แนวทาง" ที่คำพิพากษาศาลฎีกาได้เคยให้ไว้ด้วย อย่างไรก็ตามก็ดีหากมีเหตุผลที่สมควรหรือมีพฤติการณ์พิเศษแห่งพยานหลักฐานในคดีเป็นประการอื่น ศาลในคดีหลังอาจจะไม่ถือตามอย่างเคร่งครัดก็ได้ แต่โดยทั่ว ๆ ไปแล้วศาลหรือผู้พิพากษามักจะถือแนวทางที่ศาลฎีกาได้วางไว้ในลักษณะที่ตนเองนี้เป็นหลักสำคัญประการหนึ่งในการใช้ดุลพินิจชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐาน⁴ บรรทัดฐานการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาดังกล่าวจะเป็นเครื่องช่วยในการใช้ดุลพินิจชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาอยู่ในกรอบของความเป็นเอกภาพ ไม่ลักลั่นหรือที่เรียกว่ามีความสอดคล้องต้องกันของแนวการใช้ดุลพินิจ (consistency) ทั้งยังเป็นเครื่องมือให้ศาลสูงใช้ในการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของศาลล่างว่าเป็นไปตามกฎหมายหรือระดับสามัญสำนึกเดียวกันหรือไม่อีกด้วย

จากการวิเคราะห์คำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาพบว่าในบางเรื่องศาลฎีกาได้วางบรรทัดฐานการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานไว้โดยเฉพาะ ที่เห็นได้อย่างชัดเจนได้แก่การวางบรรทัดฐานในเรื่องพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักน้อย ศาลฎีกาได้วางบรรทัดฐานว่าพยานบอกเล่าที่ศาลรับฟังโดยอาศัยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 95 (2) ซึ่งนำมาใช้ในคดีอาญาโดยอนุโลม (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1522/2528) เป็นพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักน้อย ที่ปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกามากที่สุดได้แก่คำให้การของพยานในชั้นสอบสวน คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน คำกล่าวของผู้ถูกทำร้ายก่อนตาย อย่างไรก็ตามก็ดีเกี่ยวกับคำกล่าวของผู้ถูกทำร้ายก่อนตายมีคำพิพากษาศาลฎีกาบางเรื่องที่มีวินิจฉัยวางหลักไว้กลาง ๆ ว่าจะรับฟังคำบอกเล่าของผู้ตายมาลงโทษได้เพียงใด ย่อมแล้วแต่เหตุผลเป็นเรื่อง ๆ ไป (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 51/2498) นอกจากนี้พยานที่มีน้ำหนักน้อยอีกประเภทหนึ่งได้แก่คำขัดทอดของผู้ร่วมกระทำความผิดพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักน้อยดังกล่าว ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าโดยลำพังตัวของมันเองแล้วไม่มีน้ำหนักพอที่จะรับฟังลงโทษจำเลยได้

4 เรื่องเดียวกัน, หน้า 135.

จากความบกพร่องของน้ำหนักพยานหลักฐานบางประเภทดังกล่าวประกอบกับเมื่อคำพิพากษาของศาลไทยต้องแสดงรายละเอียดและเหตุผลในการวินิจฉัยข้อเท็จจริง ศาลฎีกาจึงได้วางหลักเกี่ยวกับการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาขึ้นมาประการหนึ่งเรียกว่าพยานประกอบ ซึ่งหมายถึงพยานที่นำมาประกอบพยานที่มีน้ำหนักน้อย ล้ำพียงแต่พยานประเภทนั้นประเภทเดียวไม่มีน้ำหนักพอที่จะรับฟังลงโทษจำเลยได้ แต่ถ้ามีพยานหลักฐานอื่นมาประกอบก็สามารถรับฟังลงโทษจำเลยได้ พยานประกอบจึงเป็นพยานหลักฐานที่ประกอบหรือสนับสนุนพยานหลักฐานอื่นให้น่าเชื่อถือหรือมีน้ำหนักเพิ่มขึ้น โดยจะต้องเป็นพยานหลักฐานที่มีแนวโน้มที่จะพิสูจน์ได้ว่าได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ที่สำคัญต้องเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้ตามกฎหมาย และมีที่มาเป็นอิสระจากพยานหลักฐานอื่นที่จะต้องถูกประกอบ นอกจากนี้ในปัญหาว่าจะต้องมีพยานประกอบจำนวนมากน้อยเพียงใดนั้นแนวคำพิพากษาฎีกาไม่ได้กำหนดไว้จึงเป็นเรื่องที่ศาลหรือผู้พิพากษาจะวินิจฉัยเป็นรายกรณีไปว่าจะรับฟังพยานหลักฐานใดบ้างประกอบกันเพื่อลงโทษจำเลย หลักในเรื่องพยานประกอบตามแนวคำพิพากษาฎีกาของไทยคล้ายคลึงกับหลักในเรื่องพยานประกอบ (corroboration) ตามกฎหมายคอมมอนลอว์ ซึ่งหมายถึงพยานหลักฐานซึ่งมีแนวโน้มที่จะยืนยันความจริงหรือความถูกต้องแน่นอนของพยานหลักฐานอื่นในรายละเอียดที่สำคัญและพยานประกอบตามกฎหมายคอมมอนลอว์จะต้องรับฟังได้ตามกฎหมาย มีแหล่งที่มาเป็นอิสระแยกต่างหากจากพยานหลักฐานอื่นที่จะไปสนับสนุนหรือประกอบ และจะต้องเป็นพยานหลักฐานที่ยืนยันหรือสนับสนุนว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นโดยจำเลย เป็นผู้กระทำความผิดนั้น

การวางบรรทัดฐานการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาแม้จะมีประโยชน์ในด้านทำให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้ดุลพินิจชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของบทบัญญัติมาตรา 227 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ต้องการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยไม่ให้ถูกลงโทษเว้นแต่ศาลจะเชื่อโดยปราศจากสงสัยว่ามีการกระทำความผิดจริง และจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น รวมทั้งทำให้การใช้ดุลพินิจอยู่ในกรอบของความเป็นเอกภาพก็ตาม แต่ในขณะเดียวกันก็มีปัญหาหรืออาจมีปัญหายุ่งยาก กล่าวคือการเดินตามแนวบรรทัดฐานคำพิพากษาฎีกา เป็นเพียงแนวปฏิบัติของศาลไทยที่ได้รับอิทธิพลจากระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ แต่นำมาใช้ปฏิบัติในประเทศที่อยู่ในระบบประมวลกฎหมาย ซึ่งโดยพื้นฐานมีหลักการดำเนินวิธีที่ค่อนข้างแตกต่างกัน ทั้งศาลไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายที่จะต้องพิพากษาคดีตามแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกา ประกอบกับศาลมักจะมีแนวคิดว่าการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาเป็นเรื่อง

ของดุลพินิจและเป็นปัญหาข้อเท็จจริง แนวความคิดในการเดินตามแนวบรรทัดฐานคำพิพากษาฎีกาในเรื่องการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาจึงอาจมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง นอกจากนี้ยังมีผลทำให้ศาลฎีกาไม่ค่อยให้ความสำคัญในเรื่องการวางบรรทัดฐานการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาเท่าที่ควร โดยเห็นว่าเป็นเรื่องของดุลพินิจในการวินิจฉัยข้อเท็จจริง ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือการไม่สามารถอุทธรณ์ฎีกาปัญหาการวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานที่ขัดหรือฝ่าฝืนบรรทัดฐานการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาได้เนื่องจากเป็นปัญหาข้อเท็จจริง จึงถูกจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ฎีกา

ดังนั้น จึงขอเสนอแนวทางเกี่ยวกับการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานและการวางบรรทัดฐานการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา ดังต่อไปนี้

1. ศาลควรรวบรวมบรรทัดฐานคำพิพากษาฎีกาในเรื่องการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาให้เป็นระบบ หมวดยุุ่ม เพื่อให้เกิดความชัดเจนและสะดวกในการศึกษา ค้นคว้า อ้างอิง เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของผู้พิพากษาโดยทั่วไป
2. ศาลฎีกาควรรักษาให้ความสำคัญในเรื่องการวางบรรทัดฐานการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา เพื่อให้ศาลล่างใช้เป็นหลักในการวินิจฉัยคดี
3. ระบบการรับฟังและชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานควรรักษาความสำคัญกับหลักเกณฑ์เรื่องจิตวิทยาพยานหลักฐาน (Evidence Psychology) ให้มากยิ่งขึ้น การพิจารณาคดีควรรักษากรอบองค์คณะ เพื่อให้ผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะได้มีส่วนร่วมรู้เห็นการสืบพยาน ได้เห็นอากัปกริยาของพยานในขณะที่เบิกความต่อศาล กริยาอาการของพยานที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของคำพยานศาลอาจบันทึกไว้ในบันทึกคำเบิกความ เพื่อนำไปประกอบการวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน และเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของศาลสูง ซึ่งไม่มีโอกาสเห็นอากัปกริยาของพยานในขณะที่เบิกความต่อศาล
4. ทำให้ปัญหาการวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานที่ขัดหรือฝ่าฝืนบรรทัดฐานการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา เป็นปัญหาข้อกฎหมาย เพื่อให้เกิดสิทธิอุทธรณ์ฎีกาและมีการตรวจสอบ

การนำชุดสิทธิซึ่งอาจทำได้ 2 วิธี คือ

4.1 ทำเป็นตัวบทกฎหมาย เช่น ร่างแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ถือว่า ปัญหาเกี่ยวกับการนำชุดสิทธิวินิจฉัยที่ขัดกับบรรทัดฐานการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาเป็นปัญหาข้อกฎหมาย

4.2 ศาลฎีกาสรางแนวบรรทัดฐานขึ้นมาใหม่ว่าการฝ่าฝืนแนวบรรทัดฐานเช่นนี้ให้ถือว่าเป็นปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งมีสิทธิอุทธรณ์ฎีกาได้ไม่ใช่อำนาจข้อเท็จจริง